

Naročnina za Ljubljansko pokrajino: letno 70 lir (za inozemstvo 75 lir), za 1/2 leta 35 lir, za 1/4 leta 17.50 lir, mesečno 6.— lir. Tedenska izdaja letno 25 lir. Plača in toži se v Ljubljani.

TRGOVSKI LIST

Istivo: Ljubljana, Črvena ulica 23. Tel. 25-12. Uprava: Gregor. Črvena ul. 27. Tel. 47-61. Rokopisov ne vračamo. — Račun pri poštni hranilnici v Ljubljani št. 11.953.

CONCESSIONARIO ESCLUSIVO per la pubblicità di provenienza italiana ed estera: ISTITUTO ECONOMICO ITALIANO-MILANO, Via G. Lazzaroni 10.

IZKljučNO ZASTOPSTVO ZA ITALIJO in inozemstvo ima ISTITUTO ECONOMICO ITALIANO-MILANO, Via G. Lazzaroni 10.

Izhaja vsak torek in petek

Ljubljana, petek 15. maja 1942-XX

Cena posamezni številki 0'60

Prijava površin, posejanih ali zasajenih z žiti, krompirjem, fižolom in lanom

Visoki komisar za Ljubljansko pokrajino je izdal naslednjo naredbo:

Clen 1. — Do vstetega 31. maja 1942-XX morajo vsi obdelovalci zemljišč prijaviti površine, ki so jih v letu 1941/42-XX posejali ali zasadili s pšenico, ržjo, soržico, ječmenom, koruzo, ovsom, krompirjem, fižolom in lanom.

Prijave, ki jih je izpolniti na posebnih obrazcih, kateri se dobijo pri občinskih uradih, se morajo vložiti pri občini, kjer je kmetijsko gospodarstvo.

Clen 2. — Zbrane prijave morajo poslati občine Pokrajinskemu prehranjevalnemu zavodu do vstetega 15. junija 1942-XX.

Clen 3. — Kdor bi se ne pokoraval predpisom te naredbe ali bi oddal neresnično ali pomanjkljivo izpolnjeno prijavo, se kaznuje, če ni dejanje huje kaznivo, upravno po posebnem postopku iz naredbe z dne 26. januarja 1942-XX št. 8 v denarju do 5000 lir, v hujših primerih pa z zaporom do dveh mesecev.

Clen 4. — Ta naredba stopi v veljavo z dnem objave v Službenem listu za Ljubljansko pokrajino.

Visoki komisar za Ljubljansko pokrajino: Emilio Grazioli

Sodelovanje evropske industrije konserv

Zaradi skupnih interesov in tudi zaradi ovir, ki jih je povzročila vojna doba, se v zadnjem času večkrat sestajajo predstavniki enakih industrijskih panog iz raznih evropskih držav in ustanavljajo se tudi evropske zveze posameznih industrijskih skupin. Nedavno je bilo v Braunschweigu posvetovanje industrije konserv, na katero je 18 dežel poslalo svoje zastopnike. To je bilo drugo mednarodno posvetovanje konzervne industrije, ki se udeležuje že nad 100 let. Prvo tako posvetovanje so leta 1937, organizirali Francozi in takrat je bil ustanovljen stalni odbor mednarodne konzervne industrije. Ker ta odbor v zadnjih dveh letih ni več posloval, so sklicali novo posvetovanje Nemci in ustanovljen je bil nov stalni odbor konzervne industrije, ki ima svoj sedež v Berlinu.

Vojni velesejem v Budimpešti

Namesto vzorčnega velesejma, ki bi moral biti v Budimpešti od 1. do 11. maja, bo v tednu sv. Štefana, t. j. v dneh od 14. do 24. avgusta, manjši velesejem, ki bo pričrjen čisto v znaku vojnega časa. Velesejem bo organiziran v manjšem obsegu, ker bo že na zunaj poudaril potrebo varčevanja. Zato ne bo blago razstavljeno v paviljonih, temveč bo velesejem na prostem, v mestnem parku. A tudi razstava sama bo organizirana z ozirom na vojne potrebe. Predvsem bo pokazala uspehe madžarske industrije ter posebej opozorila na doseženo privarčevanje materiala, pogonskih sredstev ter na uporabo raznih domačih in umetnih nadomestil za iz inozemstva uvažane surovine. Madžarska tekstilna industrija pa bo pokazala svoje izdelke za zimo, zlasti nova enotna oblačila.

Predpisi o poseku določenih gozdnih pasov

Visoki komisar za Ljubljansko pokrajino je izdal

smatrajoč iz vojaških razlogov in radi javne varnosti za potrebno predpisati začasno obveznost poseka na zemljiških pasovih vzdolž prometnih poti Ljubljanske pokrajine, na pasovih ležečih ob meji pokrajine, ki sovpada z državno mejo, in na površinah okrog vojaških objektov po vsem ozemlju pokrajine, in

upoštevajoč mnenje vojaške oblasti, naslednjo naredbo:

Clen 1. — Na zemljiščih vzdolž prometnih poti Ljubljanske pokrajine, ob meji pokrajine, ki sovpada z državno mejo, in okrog vojaških objektov po vsem ozemlju pokrajine se predpisuje začasna obveznost poseka, ki se izvede v obsegu in na način, predpisana v tej naredbi.

Clen 2. — Na zemljiških pasovih v globini 150 m, ležečih ob straneh cest in železnic Ljubljanske pokrajine, na razdelih in krajih kakor so navedeni v členu 5., se mora posekati morebitno gozdno rastlinje do tal in popolnoma, tako da je mogoča popolna preglednost.

V posebnih primerih sme določiti gozdna milica na zahtevo vojaškega oblastva večjo globino poseka.

Clen 3. — Obveznost iz prednjega člena se nalaga lastnikom in posestnikom drevja ali njih zakonitim zastopnikom, ki morajo začeti sekati v 10 dneh od dne, ko stopi ta naredba v veljavo.

V 60 dneh, računši od istega dne, se mora posek dokončati, in se mora z vse poseke pospraviti posekani les.

Clen 4. — Občine morajo v 10 dneh iz prvega odstavka prednjega člena sporočiti prizadetim lastnikom z navedbo katastrskih podatkov natančno zemljiško površino, ki se mora po tej naredbi izsekati.

Lastniki pa morajo začeti sekati v predpisanem roku, tudi če ne bi v tem roku prejeli od občin omenjenega sporočila.

5. člen nato podrobno določa, za katere kraje velja obveznost poseka, in sicer vzdolž železniške proge Postojna—Metlika, ceste Ljubljana—Postojna ter cest Rakke—Cerknica, Grahovo—Velike Bloke, Grahovo—Bločice, Bloška Polica—Lož, Ljubljana—Višnja gora in Višnja gora—Novo mesto.

Clen 6. — Če bi se posek in sledeči odvoz gradiva ne pričela ali dokončala v določenih rokih, opravijo sečnjo in odvoz v obsegu lastnikom sporočenih površin uradoma krajevno pristojne občine.

Državna gozdna milica sme namesto občin neposredno z vojaško delovno silo ali po kakem podjetju izvršiti sečnjo, če bi občine same s prekasnim začetkom dela ali zaradi nedostanka orodja očitno ne morele izvesti tega dela v predpisanem roku.

Clen 7. — Iz razloga dokazanih ovir se sme dovoliti odlog, ne daljši od 30 dni po roku, določenem v členu 3. Tak odlog dovoljuje krajevno pristojno okrajno načelstvo na prošnjo prizadetih in po dobljenem mnenju državne gozdne milice in krajevno pristojnih vojaških poveljnikov.

Clen 8. — Ob uporabi te naredbe izsekane površine, ki se dajo oceniti kot relativno gozdno zemljišče, se ne smejo obdelati za drugo vrsto kulture brez odobritve oblastev, pristojnih po členu 9. veljajočega zakona o gozdih z dne 21. decembra 1929.

Obdelovanje izključno gozdnega zemljišča pa je vobče prepovedano.

Clen 9. — Morebitne škode, ki se povzročijo s predpisom obveznega poseka iz člena 1., dajo lahko pravico do odškodnine, ki se plača prizadetim ob pogojih in v obsegu, določenih po veljajočih predpisih o vojni škodi.

Na prošnjo prizadetih, vloženo v mesecu januarju vsakega leta pri okrajnem načelstvu, se lahko dovoli oprostitvev od zemljiškega davka glede tistega dela, ki se naša na površino izsekanega zem-

ljišča, na katerem se več ne goji gozdno rastlinje.

Clen 10. — Do nikakršne odškodnine ali davčne oprostitve nimajo pravice lastniki, ki niso spolnili dolžnosti iz člena 1.

Clen 11. — Ko preneha obveznost izsekavanja, se morajo izsekana gozdna zemljišča v naslednjih treh letih zopet pogozditi po predpisih veljajočega zakona o gozdih.

Clen 12. — Kršitelji določb te naredbe, kolikor zadeva opuščeni posek, se kaznujejo upravno po postopku iz naredbe z dne 26. januarja 1942-XX št. 8 z zaporom do 2 mesecev in v denarju do 5000 lir. Odredi se tudi zaplemba lesa, ki se ni ukoristil ali odpeljal.

Ta naredba je stopila 13. maja v veljavo.

Visoki komisar za Ljubljansko pokrajino: Emilio Grazioli

Konjunktura za stare parnike

Že kmalu po izbruhu sedanje vojne se je moglo opaziti, kako je začela rasti cena starih parnikov. Stari dobri časi, ko so velike ladijske družbe prodajale svoje zastarele, toda za morsko vožnjo še vedno docela sposobne ladje, da bi izkupiček za stare parnike porabile za izgradnjo novih in z vsem tehničnim napredkom opremljenih ladij, so minuli. Danes povpraševanje po starih parnikih neprestano raste in stare parnike ne kupujejo samo vojskujoče se države, temveč tudi nevtralne, ker so prisiljene, da same uvedejo redne morske zveze v nadomestilo za zveze, ki so jih vojskujoče se države opustile. Pri tem splošnem in rastočem povpraševanju po starih parnikih ni čuda, če njih cena naravnost neverjetno raste. Tudi parniki, ki bi se v normalnih časih prodali le kot staro železo, imajo danes dobro ceno, če le še količjak morejo voziti. Kako silno je narasla cena za stare parnike, par primerov.

V poletju 1939 je dosegel parnik z 8300 brutto tonami ceno

24.000 funtov, (nov, enake velikosti pa bi dosegel tedaj okoli 110 do 120 tisoč funtov), pred kratkim pa je leta 1919, zgrajeni parnik s skoraj enako velikostjo dosegel ceno 750.000 funtov, torej skoraj sedemkrat višjo ceno kakor bi veljal nov parnik. L. 1921, zgrajeni švedski parnik je bil pred kratkim prodan za 2.250.000 švedskih kron, torej za vsoto, ki je v normalnih časih ne bi nikdar dosegel. V dobi svetovne gospodarske krize l. 1932. je bil prodan skoraj nov tovorni parnik s 7500 tonami nosnosti za 32.000 funtov, v l. 1937., ki je bilo za ladijske lastnike posebno ugodno, je dosegel ceno 100.000 funtov, pred izbruhom sedanje vojne pa je padla njegova cena na 85.000 funtov. Danes pa se plačujejo stare ladje, ki imajo samo 2000 do 4000 ton, s po 300.000 in tudi več funti. Tako visoka konjunktura vlada danes za stare parnike. Nobenega dvoma ni, da bo trajala ta konjunktura tudi še precej let po vojni, ker število potopljenih ladij še vedno raste.

Načrt transevropske ceste

Že pred dolgimi leti so se avtomobilski klubi raznih držav zavzeli za načrte transevropske ceste in da bi se ta načrt uresničil, so leta 1929. ustanovili »Alliance Internationale de Tourisme«. Ta zveza je prevzela nalogo, posvetiti vse sile ideji velike avtomobilske ceste, ki bi vezala skrajni točki zapada in jugo-vzhoda Evrope. Zgraditev transevropske ceste od Ostenda do Carigrada je bila sklenjena leta 1935., prej pa so že v zvezi včlanjene države določile svoje deleže pri novi evropski cesti, ki naj vodi čez Bruselj, Köln, Frankfurt, Nürnberg, Linz, Dunaj, ob Donavi v Budimpešto, potem pa čez Beograd in Sofijo v Carigrad na razdaljo okrog tri tisoč kilometrov.

Nemški delež (1100 km) trans-

evropske ceste je identičen z novimi državnimi avtomobilskimi cestami, madžarski del (830 km) pa vodi od Győra v Budimpešto, potem pa čez Szeged v Novi Sad. Na srbsko ozemlje pride okrog 577 km ceste od Šabca čez Beograd v Niš in od tam do bivše jugoslovanske meje (Caribrod).

Romunija je edina južno-vzhodna država, ki leta 1929. in pozneje pri načrtih transevropske ceste ni bila upoštevana. Po letu 1935. je bilo predlagano, naj bi se transevropska cesta trasirala čez Bukarešto do Črnega morja. Ker predstavlja ta predlog velik ovinek, ni bilo zanj nikdar posebnega navdušenja, potem je pa vojna prekrizala vse stare in nove načrte. Morda pride v bodočnosti romunski predlog do večje veljave, vse-

kakor pa bo imela transevropska cesta odcep od Budimpešte do Bukarešte in Konstanca.

V Bolgariji preurejujejo že 5 let cestno omrežje po načrtih mednarodnega avtomobilskega prometa in so popravljene tudi okrog 150 km dolge proge, ki pridejo v poštev pri transevropski cesti. Tudi Turčija je opravila najvažnejša dela na svojem sektorju transevropske ceste.

Cesta od Ostenda do Carigrada bo imela velik pomen v evropskem prometu tudi zaradi številnih prečnih zvez. Poleg že omenjene odcepitev od Budimpešte v Bukarešto in Konstanca, ki bo v višini 1040 metrov prekoračila Karpat, je v načrtu tudi transbalkanska cesta, ki bo v zvezi s stransko cestno progo Budimpešta—Bukarešta—Konstanca po prehodu Donave pri Turn-Severinu izpeljana po srbskem in hrvatskem ozemlju do Trieste ali do Fiume. V zvezi s cestami skozi Dalmacijo in Albanijo v Grčijo bo tako ustvarjena dobra zveza med Adrijo in Crnim morjem.

Evropski kontinentalni promet pa ne bo imel zadnje postaje v Carigradu. Turška vlada je izdelala velike načrte za nove ceste, med katerimi je tudi nad 950 km dolga avtomobilska cesta, usmerjena v Tabris čez važno turško pristanišče Trapecunt ob Crnem morju.

Proizvodnja sladkorja v Turčiji

Iz poročila zveze turških sladkornih tovarn je razvidno, da so štiri tovarne predelale lani 558.000 ton sladkorne repe. Proizvodnja sladkorja je bila rekordna ter je znašala 87.000 ton. Potrošnja sladkorja v Turčiji je lani znašala 108 tisoč ton. Sladkorne tovarne so imele lani okrog 2.1 milijona turških funtov čistega dobička.

S pridelovanjem sladkorne repe se je lani bavilo 87.000 oseb. Pridelovalcem je bilo za pridelek izplačanih 9.7 milijona funtov, kar je za 1.7 milijona več kakor leta 1940. in celo za 3.4 milijona več kakor l. 1939.

Velika tovarna špirta v Eskişehirju je lani producirala 2.4 milijona litrov špirta, kar močno presega proizvodnjo zadnjih let.

Madžarska trgovina z zdravilnimi rastlinami

Madžarska zveza za izvoz zdravilnih rastlin je objavila, da je znašal l. 1940. pridelek zdravilnih rastlin 4238 ton, prejšnje leto pa 2574 ton. Od tega je prišlo 1660 (620) ton na sistematično kultivirane, 2578 (1954) ton pa na divje rastoče zdravilne rastline, ki so jih nabrali v deželi.

V madžarski zunanji trgovini imajo zdravilne rastline važno postavko. Vrednost l. 1939. izvoženih zdravilnih rastlin je bila 6.8, leta 1940. pa že 9.8 milijona pengö. Večino izvoza madžarskih zdravilnih rastlin prevzema Nemčija, precej pa tudi skandinavske dežele in Švica. L. 1939. je Nemčija prevzela okrog 16.000 metrskih stotov zdravilnih rastlin iz Madžarske ali 85% vsega izvoza.

Zdravilne rastline so zelo važne tudi v madžarski farmacevtski industriji, ki izvažajo eno petino svojih izdelkov. L. 1940. so bili izdelki madžarske farmacevtske industrije vredni okrog 33. lani pa nad 40 milijonov pengö.

